

Izhaja v: a) četrtek
ob 8. uri popoldne.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone,
za pol leta 2 krone.
Za manj premožno za celo leto 3 krone,
za pol leta 1.50.
Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veteriništva št. 9.

Naročnino in nazzanila sprejema upravnštvo v Gorici, Semeniška ul. št. 16.

Posamezne številke se propajajo v tobakarnah v Gospodska ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ulici Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1, v Semeniški ulici 12, v prodajalni »Kat. tiskov. društva« Semeniška 10, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalilču nasproti mestnemu vrtu, po 8 v.

Oglasni in poslanice se računajo po petih vistarjih in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 5. oktobra 1911.

40. številka.

Duhovnikov nimamo.

V vseh stanovih je sedaj dovolj osebja, v nekaterih celo mnogo preveč. Tako imamo sedaj učiteljskega, profesoškega, zdravniškega, sodnega itd. osebja tolko, da so si drug drugemu na potu. Čakati morajo po več let, da dobe službo. Edino v duhovskem stanu je strašno pomanjkanje. Kjer je dela za tri ali štiri duhovnike, sta dva ali celo en sam. Poleg tega so se potrebna pastirska opravila za duhovnike v cerkvi in zunaj cerkve tako namnožila, da je breme postal res prav težko.

To je velika škoda našemu narodu zlasti v kulturnem oziru. Duhovnik je kot namestnik Kristusov in zastopnik katoliške cerkve po svojem poklicu oznanjevalec prave vere, klicatelj k večnim uzorom, buditelj k nравstvenosti, zdržnosti, pravičnosti, značajnosti in bratoljubju! Vse to je za obstoj našega naroda nujno potrebno. To so stebri, na katerih stoji sreča in blagostanje slehernega naroda na svetu. Kjer je dovoj duhovštine, ki zvesto izpoljuje svoj poklic, se narodu tudi v gospodarskem in političnem oziru dobro godi. Narod, ki je nравstven, pošten, zdržen in značajen, se tudi po številu množi in procvita v gmotnem oziru. Tak narod je nepremagljiv.

A žal, da je med našo mladino zamrlo veselje do vzvišenega duhovskega stanu. Spridjene mladine, ki soglaša z moralno kugo v „Slov. Narodu“, „Soči“, „Jutru“, „Zarji“, „Svobodni misli“ itd., je vse polno, a uzornih, poštenih, nравstvenih in značajnih mladeničev je ubogo malo. Ne zahtevamo, da bi morali vsi pošteni dijaki postati duhovniki, ampak povdarjam le, da je

spridjenost med dijaštvom dandanes eden izmed glavnih vzrokov, da nimamo dovolj duhovštine. Liberalni listi sami, na pr. „Soča“ v št. 110 priznavajo, da so razmere med liberalnim dijaštvom dandanes silno žalostne, da je med njim hladnost, blaziranost, lenoba in korupcija, da hoče le vživati, da je plitvo in malo vredno.

Od tod izvira strašna škoda za slovenski narod, od tod tudi pomanjkanje duhovštine. Naš rod se uzorom smeje in se valja po blatu. Črni duhovski plašč je našemu času v zasmehu. Po pravici toži slavni pesnik Simon Gregorčič:

„Ta črni plašč vam je v zasmeh,
A — ga umejete?
Umite roso v teh očeh,
Ki se jej smejete?
— — — — —
Pravico v grob so devali,
— — — — —
— — — — —
Zrl bratoljubja sem pokop...
— — — — —
Uzore pokopali so,...
— Oh, to dočakal sem!
Na grobu tam plesali so,
— — — — —
— — — — —
Tedaj oblekel sem še mlad
obleko žalno to,
Na grobe vzorov, sanj in nad
Solze mi zdaj teko.“

Da se pa te žalostne razmere med našo dijaško mladino premene, je treba da se naše šolstvo dvigne. Vrniti se moramo spet k uzorom in navajati v šolah mladino z naukom in zgledom k verskemu nравstvenemu, značajnemu, pridnemu in poštenemu življenju. Ko se to zgodí, imeli bomo dovolj dobrega naraščaja, ki se bo rad posvečal tudi

duhovskemu stanu, česar sedaj iz kulturnih ozirov zelo potrebujemo.

Klub poslancev S. L. S.

v prilog ljudstvu.

Dne 25. septembra t. l. je sklical klub predsednik g. dr. Gregorčič vse poslance gori navedenega kluba k izredni seji, ki se je vrnila ob 10. uri predpoludne v klubovih prostorih. Vabilo k seji so se odzvali vsi poslanci S. L. S.

Klubov predsednik je v kratkih potekih razložil uzroke, ki so ga sili v to, da je sklical vse poslance k izredni seji. Suša in druge vremenske nadloge so povzročile v deželi obopen položaj, kakor ni bilo pri nas vše dolgo vrsto let. Posledice teh vremenskih nezgod, beda, lakota in obup trkajo na duri naše ožje domovine in dolžnost njenih zastopnikov je, napeti vse moči in ukreniti vse potrebno, da se temu žalostnemu položaju — kolikor mogoče — v okom pride.

Poslanci so pojašnjevali žalostne razmere, ki vladajo v posameznih okrajih, izraževali želje in dajali nasvete, kako naj bi se postopalo v svrhu odstranitev ali vsaj olajšanja preteče bede, in po triurni resni razpravi so prišli do slednjega zaključka:

Poslanci S. L. S. obžalujejo, da ni vladala sklica deželnega zbora koncem meseca septembra, kakor je nameravala, bodisi tudi le v kratko zasedanje ter tako nudila priliko deželnemu zastopu povzdigniti svoj glas v svrhu, da se ublažijo zle posledice bede, v katero je dežela zalezla vsled izredne suše in drugih elementarnih nezgod.

Oni so mnenja, da bi se moralno takoj začeti z izvršitvijo obče koristnih javnih del in naprav, s čimer bi se dala ljudstvu pri-

liko za izredni zasluzek, kateri si bo moralno inače iskati izven domovine.

Uporabiti bi bila tudi vsa ustavna sredstva, da se odstrani draginja živil, ki postaja neznosna in ima svoj vir v nezdravih odnošajih med producentom in konsumentom.

Poslanci S. L. S. so nameravali tudi opozoriti visoko vlado na zle posledice, ki bodo brezpogojno izvirale iz tega, ako bo ljudstvo primorano prodati svojo živino, ki je vir dohodka in najboljše sredstvo proti groznim posledicam lakote, ter so nameravali staviti v tem oziru primerne predloge.

Ker pa ni bil sklican deželni zbor v tem resnem trenutku, naroča klub poslancev S. L. S. deželnemu odboru, naj ukrene vse potrebno, da bi pomagal stradačemu ljudstvu, ki prosi pomoč in pričakuje od svojih zastopnikov gmotne podpore.

V ta namen naj izpostavlja deželni odbor, da bo visoka vlada prispevala in sodelovala pri vseh napravah, ki se morajo izvršiti s prispevki iz deželnega zaloga, od deželnega zборa vše dovoljenimi, pri čemur se je oziратi posebno na to, da se nudi prebivalstvu vsakega okraja prilika izrednega zasluga. V tem oziru naj se obrača pozornost posebno na zgradbo in popravo cest, potij in mostov, uravnavo vodnih tokov, napravo vodovodov, vodnjakov, napajališč ter na izvršitev asanacijskih naprav itd.

Deželni odbor naj uporabi vsa sredstva, da izprosi od vlade takojšnjo izvršitev vseh del, ki spadajo le v državno pristojnost; naj skrbi zato, da olajša vlada prebivalstvu priskrbovanje živeža, posebno kmetijskih pridelkov, ki so neobhodno potrebni v preživljanju ljudstva, da pospešuje spečavanje domačih pridelkov, isto tako tudi da pospešuje govedorejo in prasičjerejo posebno s tem, da priskoči v pomoč okrajem, kjer je pomanjkanje krme.

Izpreobrnjeni demokrat.

Po Hammersteinu: Tešimir G.

(Dalje.)

Na to je prešel na socialistične nauke. Kovač je mirno poslušal; le tu in tam je kaj opomnil.

Taka sreča, o kateri sanjajo, se sploh ne da doseči na zemlji, in po njih poti že celo ne. Njih nazori so duševna blodnja — prazne muhe možganov. Kdo pravi delavcem, da si morejo zboljšati stanje drugače, kot s pridnostjo in varčnostjo, to je ljudski zapeljivec (Franklin).

Hočejo, naj se podere obstoječi red in pomnoži beda.

Žive v smrtnem gahu; kajti gahu je poželeti po krivici ptuje blago. Kar je tvoje, je moje — je njih geslo.* Njih govorijo so polni bogokletva, satanskih napadov na božje namestnike, zoper duhovščino in gosposko itd.

* Njih zapovedi je označil nek list tako: Sovraži Boga. Preklnjaj njegovo ime. Oskrunjaj dan božji. Zaničuj očeta in mater. Ubijaj ljudi brez vesti. Preštej po svojo volji. Kradji, kjer moreš. Vsakega imej za norca. Poželjaj bližnjega zeno. Sejaj upor in ljudsko vstajo.

Tudi se gode večkrat surova nasilstva od njih strani. Njim je dovoljena tudi kriva prisega, če to koristi njih namenom. Navadno ne poznajo ne božje ljubezni ne one do bližnjika, torej nemajo posvečajoče milosti; in čaka jih večinoma britka osoda.

Vzemimo nekatere reči posebej. Socialisti pravijo, da je vera zasebna stvar, ali da veri nič nočeo. V resnici pa je drugače. L. 1890 je dejal Liebknecht v Hali na zboru: Šola se mora mobilizirati proti cerkvi, šolmaštri proti popom, prava vzgoja odstrani vero. — L. 1891 Schroll v Stuttgartu: Boga smatramo za pribelališče neumnosti, štejemo ga za največje зло na svetu, in za to mu napovemo vojsko. — Bebel je dejal: Na verskem polju hočemo brezboštvo. Sovražniki smo vseh popov in sovražniki vseh cerkv, že iz principa, ker smo brezverci.

Danglist: Nobeden ni vreden imena socialist, kot ta, ki je sam brezverec in z vso gorečnostjo deluje za razširjenje brezverstva.

Bebel: Nebesa prepustim angeljem in vrabcem. Bebel: Vere so —

skupno z Bogom — iznajdba ljudi, izginile bi same po sebi, ko bi se ne zmenili več za nje. Njegovi pristaši v Berolinu: „Ne rabimo vere in cerkve, odpravimo Boga, neumnost je, verovati v Boga“.

„Socialdemokrat“ 25. maja 1883: To pač ni drugače in treba torej očitno izreci: Krščanstvo je največji sovražnik socialne demokracije. Tako neumna vera kot je krščanstvo itd. Enako drugi Bebel, Liebknecht, Singer, Marx, Engels itd. In naposlед je dejal še goraški Milost: Da je glavni namen demokratov, izruvati ljudstvu vero iz srca. Itd. Na Krasu so dejali baje demokrati: Če bomo liberalno volili, bomo podirali cerkev!

Se ve za opice — ne zamerite — verskega pouka nitreba, ker nimajo pameti in vesti. Opica se nauči le navadnih del, da n. pr. prinese drva itd. Ali za kristjane je ta nauk prvi in najpotrebeniši, pa naj rečejo „polomikanci“, kar hočajo. Brez tega je vse drugo le prazna pena. In starši naj zahtevajo za svoj denar tudi verske šole, saj so otroci božji in njihovi, in ne deželnii, ne dr-

žavni; tudi ne živimo med divjadi v Afriki, kjer prodajo otroka za zavojsoli!

Sv. Frančišek: Prava pobožnost nič ne pokvari, ampak vse le spopolni. Ne da bi motila stanovska opravila, jih oplemeniti in olepša. Seume: Vera je najboljša voditeljica skozi življenje, najboljši sprevodnik v veselih dnevih, najboljša tolažnica v nesreči. Enk: Verska vzgoja, ki vse bistvo življenja na Boga obrača, je najboljša in je popolna, kolikor se more doseči; vsaka druga brez nje — ostane le krhelj, okršek. Raumer: Dobre hrsti zmorejo več kot dobre postave. Yung: Krščanska vera dopoljuje vse prejšnje, v njenih globoko umnih naukah počiva skupnost vsega prejšnjega praktičnega modroslovia. Še Goethe je dejal: Priznati moram, da sem dobil dobre značaje le tam, kjer je bilo versko prepričanje. — Ropar Weber je dejal: Rad bi še nekaj velikega ukradel, da bi mogel dati svojemu otroku — dobro vzgojo!

(Dalje pride.)

Deželni odbor naj izposluje od vlade tudi izredne podpore iz draginjskega zaloga, ki naj se uporabi v prilog ljudstvu, ki je pomoči toliko potrebno. Sploh pa naj dobrohotno sprejme in natanko preiskuje vsak klic po pomoči, naj pride od kodersibodi, ter naj stori vse potrebne korake v odstranitev in olajšanje bede in preteče lakoti.

Razstave goveje živine.

Z razstavo goveje živine v Cerknem dne 2. oktobra t. l. se je začela vrsta letošnjih živinskih razstav v slovenskem delu dežele.

Na razstavo v Cerknem je bilo prgnanih le 47 glav goveje živine in sicer 22 bikov, 4 krave, in 21 junic. Prijeten utis je napravila ta razstava s tem, da je bila vsa živina iste vrste, namreč belanskega plemena, dočim je bilo na prejšnjih razstavah mnogo več glav, a različnih plemen. To pomeni vsekakor napredek, kar so pripoznali tudi vsi oni, ki so si razstavo ogledali. Živina je bila z ozirom na razne krajevne nepriličnosti razmeroma lepa, vendar pa bo skrbeti za to, da se odstranijo še različne napake. Marsikatera žival ni bila dovolj čista, kar kaže, da nekateri živinorejci premalo uvažujejo snago v hlevih. Dolgi parklji kažejo pa, da se živina premalo giblje na prostem. Želeti bi bilo, da bi občina v kratkem prišla do dobro urejene planine.

Darila za bike so dobili:

1. Janez Tušar — Poče 29 — 50 K;
2. Anton Čelik — Bukovo 17 — 30 K;
3. Ivan Grošelj — Šebrelje — 30 K.

Darila po 20 K so dobili: France Škvarca iz Šebrelje, Ciril Rejec tudi od tam, Janez Mlakar iz Št. Viškegore; nagrada po 10 K pa: Štefan Rutar iz Cerkna in Marija Rojic in Dol. Novakov (potnino).

Krave so bile prgnane na razstavo le štiri, kar kaže, da je v okraju malo lepih krav. Vsekakor bo treba tudi na to stran iskati odpomoči, kar se tudi namerava, kakor se nam je pripovedovalo.

Vse štiri krave so bile obdarovane. Darila so znašala zaporedoma po 40, 30, 20 in 20 K in so jih dobili posestniki: 1. Peter Zajec — Lasce 35; 2. Anton Kosmač — Cerkno; 3. Peter Zajec — Lasce in 4. Avgust Brelih — Cerkno 98.

Darila za junice, ki so nad 2 leti stare: 1. Matevž Tuškan — Cerkno 68 — 30 K; 2. Josip Lahajnar — Reka 11 — 30 K. Nagrada 15 K je dobil pa Franc Bevk iz Cerkna.

Darila za mlajše junice:

1. Ivan Čelik — Cerkno 161 — 40 K;
2. Peter Zajec — Lasce 65 — 30 K;
3. Peter Bevk — Otalež 121 — 20 K in Avgust Brelih — Cerkno 98 — 20 K.

Nagrada po 15 K so dobili:

1. Filip Peterzel — Cerkno 142;
2. isti za drugo junico;
3. Marija Jež — Cerkno 105 in 4. Franc Jereb — Planina 12.

b) Razstava v Tolminu.

Tolmin napreduje hitro. Začetka je bila na razstavah melirana velika množina živali, a lepe živine, posebno belanskega plemena malo. A razmere so se zboljšale od leta do leta, in na letošnji razstavi je bilo sicer le 66 glav živine, a vsa iste vrste, namreč vsa belanskega plemena.

Vže to je naredilo na komisijo zelo ugoden utis; a ista je bila še bolj prijetno iznenadjena, ko je pregledala vsako živinčico za se. Na razstavi je bilo letos lepo število prav lepe živine belanske pasme, posebno se je odlikovala razstava s razstavljenimi kravami. Vidi se, da tekmuje sodni tolminški okraj z drugimi in da hoče priti v tem plemenitem boju tekmovalja do prvenstva v političnem tolminskem okraju. Tako je prav! Le tako naprej v proslavo kraja samega in v veliko korist v ta sodni okraj spadajočega prebivalstva!

Bikov je bilo na razstavi 20 glav. Za te so dobili darila:

1. Josip Kacafura — Dolje 26 — 50 K;
2. Ivan Rutar — Ljubin 9 — 40 K;
3. Anton Klemenčič — Slap — 30 K;
4. Andrej Jarc — Dolje 3 — 20 K in 5. Tomaž Kužman — Ponikve 14 — 20 K.

Nagrade à 10 K so dobili:

Andrej Kavčič — Čiginj; Avgust Kenda — Selo; Anton Maligoj — Volče; Peter Kaiser — Podbrdo in Mihi Kenda iz Kneže se je priznala potnina 10 K.

Krav je bilo 23 glav, zanje so dobili darila:

1. Anton Bizjak — Podmelec — 50 K;
2. Miha Kanalc — Volarje 30 — 40 K;
3. Andrej Jermolj — Poljubin — 30 K;
4. Franc Sovdat — Gabrie 10 — 20 in 5. Anton Kragelj — Poljubin 68 — 20 K.

Nagrade po 10 K:

Ivan Gerbic — Volče; Anton Bajt — Tolmin; Miha Kavčič — Volarje 4; Josip Kenda, Sela 9; — in Anton Jarc — Prapetno.

Junic I. vrste je bilo 8 glav. Za te so dobili darila:

1. Ivan Kavčič — Ljubin 10 — 40 K;
2. Andrej Čargo — Volče 62 — 30 K in 3. Jakob Ursič — Tolmin — 30 K.

Nagrade po 10 K sta dobila:

Anton Gabršček iz Gabrij in Ivan Leban iz Poljubina.

Junic II. vrste je bilo 15. Darila so dobili:

1. Andrej Maligoj — Volče 106 — 50 K;
2. Josip Jermolj — Volče 148 — 40 K;
3. Luka Jan — Zabče 32 — 30 K;
4. Peter Kragelj — Volče 35 — 20 K in 5. Ivan Duša — Volče 142 — 20 K.

Nagrade po 10 kron so dobili:

Franc Hrast iz Čiginja, Josip Andrejevič iz Volč, Ivan Čenčič iz Volč in Andrej Iavec tudi iz Volč.

Zanimanje v tem okraju za živinorejo je zelo živahno. Prodrlo je tudi prepričanje, da mora imeti živina zračne in snažne prostore. Nekateri so svoje stare hlevne vze modernizirali, drugi se zanimajo za to in hočejo iste popraviti, ko jim bode le mogoče.

Važna konferenca za Kras.

Dne 9. t. m. smo pod zgornjim nadpisom objavili, da se je obdržala pričetkom meseca septembra, v navzočnosti gospoda deželnega poslanca dr. Stepančiča, kot zastopnika Krasa in deželnega odbora, pri namestitvu v Trstu važna konferenca, pri kateri se je sklenilo, naj da vlada sežanskem u političnemu okraju iz naslova bede za leto 1910 najmanj 40.000 K.

Navajali smo, naj bi se ta znesek, h kojem bo tudi dejela primeroma prispevala, tako uporabil, da bi se uredila ljudem na jesen in pozimi prilika kaj zasluziti, kar se najbolj doseže s tem, da se bodo popravljale zelo v slabem stanu se nahajajoče občinske poti.

Zvedeli smo, da je naš članek vzbudil na Krasu veliko zanimanja.

Pot komenskega okraja, katere se bodo popravljale, smo zadnjič navedli in naravno je, da bi tudi občine sežanskega okraja rade zvedele, kaj se je sklenilo glede poprave njihovih občinskih poti. Kakor smo obljudili, ustrežemo z veseljem tej želji, ter objavljamo v naslednjem tozadevni izkaz.

Od državne podpore dobijo:

1. občina Dutovlje za popravo poti a) Dutovlje-Godnje, b) Kreplice-Tomaj znesek 2000 K;

2. občina Kopriča za popravo poti a) Kopriča-Avber, b) Kopriča-Hruševica, c) Kopriča-Berje, d) Kopriča-Gabrovica 2000 K;

3. občina Lokev za popravo pokopališča 2000 K;

4. občina Naklo za popravo različnih poti v davčnih občinah Baska, Dane, Ležeče, Misleče, Naklo, Podgrad, Škofije, Vareje, in Vatovlje 3000 K;

5. občina Povir za popravo poti a) Povir-Podbrežje, b) od skladovne ceste Ščitana-Divača v Žirje 2000 K;

6. občina Veliki repen za popravo poti a) Veliki repen-do tržaške meje, b) Voglje-Veliki repen, c) od meje občine Zgonik do sežanske meje 2000 K;

7. občina Tomaj za popravo poti a) Tomaj-Dobravlje-Avber-Sepulje-Utovlje,

b) Križ-Filipče brdo, c) Utovlje-Dobravlje-Tomaj-Grahovo brdo proti Kazljem 2000 K;

8. občina Skopo za popravo poti a) Skopo do skladovne ceste, b) Skopo-Berje, c) Skopo-Krajinavas, d) Krajinavas do skladovne ceste K 1000;

9. občina Štjak za popravo poti skozi občino 1000 K;

10. občina Štorje za popravo poti a) Štorje-Kazlje, b) Štorje-Podbrežje 1000 K;

11. občina Zgonik za popravo a) poti, ki pelje od ceste Opčina-Prosek čez Briščke-Repnič-Zgonik-Salez v Bajto, b) Repnič-Prosek, c) Zgonik-Gabrovec, d) Kresija-Samotorca 2000 K;

Skupaj dobi tedaj tudi sežanski sodni okraj 20.000 K.

Italijansko-turška vojska.

Minoli četrtek je predala Italija Turčiji ultimatum, glede svojih zahtev v Tripolisu in zahtevala v 24 urah odgovor. Turčija je pa ta ultimatum odklonila, vsled česar sta prešli Turčija in Italija v vojno stanje.

Popreduje Turčija in Italija v vojno stanje je Italija baje koj pričela z bombardiranjem Tripolisa. A njene vojne operacije se niso omejile le na Tripolis. Svojo vojno mornarico je razdelila na več delov, ki so na splošno tako-le razvrščeni: Glavni del je pred Tripolism; drugi, manjši del stika po turških ladijah; flotila torpedovk pa plava pa Jadranškim morju ob albanski obali.

Ta zadnji del italijanske mornarice je prišel tudi že v bitko z dvema turškima torpedovkama in sicer pri Prevesi, albanskem pristanišču. Ena turška torpedovka je pri tem navozila na skale in običala. Druga se je še rešila v pristanišču. Govorilo se je potem, da so Italijani izkrcali 1600 vojakov pri Prevesi, katera vest pa se ni potrdila.

Sedaj ne izostajajo tendenciozne vesti pariških, dunajskih, berolinskih in londonskih listov. Ravnatak — sicer pa vsled aktivne udeležbe — so vesti iz Rima in Carigrada nenatančne.

Vsekakor pa se da iz vsega sklepati sledete: Italija se neče zadovoljiti s Tripolism. Ona še vedno meri na Solun. Solun je bil mnogo let operativna osnovnica za Avstrijo. Zdi se pa, da je ta namen opustila. Diplomatični odnosi Avstrije in Turčije so se po aneksiji Bosne ublažili in to zna biti vzrok o opustitvi solunskih sanj. Ali da bi Italija tam zagospodarila, ni nikomur všeč. Seveda si Italija ne upa z lastno močjo doseči svojega cilja. Zato pa poskuša dobiti neposredni stik z Albanci, o kojih je pač znano, da se hočejo čim prej otresti turške nadvlaste. Ni pa še popolnoma izključeno, da ne poseže tudi Črnogora vmes. Čulo se je tudi nekaj o mobilizaciji tamšnjega vojaštva. Sicer pa je v potrebi Črna gora v 24 urah že popolnoma oborožena. Bulgarija je baje že mobilizirala 100.000 mož. Grška menda tudi ne drži križem rok. Po sedanjih znakih bi znalo priti s posredovanjem tripolitanskega vprašanja do rešitve balkanskega vprašanja. Neverjetno pa je, da bi se to vprašanje na željam Italije odgovarjajoči način rešilo.

Nevtraliteta evropskih velevlasti je zasigurana glede italijanskih operacij v Tripolisu. O Balkanu pa imajo odločevati druge države. Kajti, če bi Italija pridobila albansko obalo, bi bila izključni gospodar na Jadranškem morju in s tem bi prišli interesi Avstrije na morju v nevarnost. Zato je napravil korak Italije v tej smeri slab utis na Dunaju. Nikjer pa ni pravega poguma za odločen nastop. Molččnost Rusije leži kot mora na prsih interesiranih držav. Položaj je tako nejasen kot nikdar poprej. Po celi Evropi vlada napetost. Nobena država drugi ne zaupa.

Najnovejša poročila pravijo:

Brzjavna zveza med Tripolism in Malto ne deluje že več dni. Tudi ona Tripolis-Tunis, kakor tudi brezžična postaja v Derni so uničene.

Pri Sv. Ivanu pri Medui so Italijani zaplenili dve turški ladiji na katerih so se

nahajali vojaki za Tripolis. Ladiji so odpeljali v Brindisi.

Iz Petrograda se je sporočilo v Berlin, da so turške ladje zaplenile laški potniški parnik v Črnom morju.

Iz Carigrada se zatrjuje, da je turški ministerski svet sklenil splošno mobilizacijo.

V Solunu so Turki uprizorili protiitalijansko demonstracijo. Udrli so v it. konzulat ter svetovali uslužbencem, naj zapustijo turško ozemlje. Danes je baje italijski konzularni posamezniki zapustili že Solun.

Bombardiranje Tripolisa se je pričelo v torskem popoldne. V Tripolisu je samo še turško vojaštvo.

Siri se vest, da je nedaleč od Tripolisa Italija izkrcala 700 vojakov, ki imajo napasti mesto s kopnega. Ta vest se še ni potrdila.

O turški floti v Egejskem morju krožijo najrazličnejše vesti. Poroča se o raznih bitkah itd. in turških brodov. Vesti niso zanesljive.

Raznesla se je tudi vest, da je potoveljnik ob albanski obali plavajočega it. brodovja, vojvoda Abrucev, zahteval od preveškega guvernerja, naj se podajo v pristanišču se nahajajoče turške ladje, drugače bo pričel z bombardiranjem mesta.

„Reichspost“ pravi, da obstoji velika nevarnost za evropski mir, ako se hoče Italija polasti Albanijsko. Naloga Astrije bi bila, da pozove Italijo, naj čim prej opusti tako namero.

Pišoča o albanskih namerah Italije, objavlja „Vossische Zeitung“ brzjavko z Dunajem, ki pravi, da bode Avstrija, čim se ponovijo bitki na albanski obali, takoj odposlala iz Pula svojo eskadro, da razobesi v Draču, Prevezi in Valoni avstrijsko zastavo.

Turčija se je obrnila na Nemčijo, naj posreduje za mir, ali vsaj za premirje, da se prične zopet pogajati. Ali Nemčija je za sedaj to odklonila.

Sedaj pa upa Turčija, da pride vsled italijanskega nadlegovanja ob albanski obali, do avstrijsko-italijanskega konflikta.

Iz vseh poročil si človek ne more npraviti jasne slike o položaju, ker se danes dementuje, kar se je včeraj poročalo. Za vsak slučaj pa smo lahko pripravljeni na presenečenja.

v Kanalu 20 K, veleč. g. Jernej Kopač, tovarnar, in njegova velespošt. soproga o. Apriliki 25. letnice poroke, 25 K (prav tako za „Alojzijeviče“), M. M. 1 K, Ivan Koršič, kurat c. in kr. 2 K, Ludvig Kumar, načelnik hranilnice in posojilnice Biljana-Medana dostavlja v imenu zadruge 50 K, Vincencij Rebula, Volčjograd 30 vin., Josip Kralj, gostilničar, Slivno 1 K, Ivan Simčič, uradnik za preplačo sreček 1 K; Terezija Leban, trgovka za prodano srečke 1 K, Josip Prinčič v Skriljah 1 K, Marica Podgornik 1 K, Nekdo 1 K, Ivan Devetak, čevljarski Ši. Martin 20 vin., Josip Birsa, Brje 50 vin.; Josip Mašera, vikar 2 K.

Bog plačaj stoterol. Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vla do Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

Domače in razne vesti.

Roparski jubilej v Rimu. — Pod tem napisom prinaša zadnji pristno katoliški in za Slovane pravični list „Österreichs katholisches Sonntagsblatt“ poročilo o letošnjih septemborskih dogodkih v Rimu. Vsako leto obhajajo framazoni slovesno obletenco ugrabljenja papeževega mesta. Letos pa obhaja framazonstvo 40-letnico — odkar je oropala Italija papežu mesto Rim. Prostožidarstvo slavi svoj praznik. Sicer je hotela letos Italija sklicati ves svet, da se udeleži tega jubileja in tako izizza sv. Očeta — napravili so imenitno in drago razstavo — da bi tako kolikor mogoče veliko število privabili v Rim, a ta nakana se jim ni posrečila, ker se je za to slavljene napovedala mogočna kolera — katere se pa vsak ustraši — tudi če velja za neustrašenega svobodomiselca. Razstava se je ponesrečila in že itak revni Italiji so ostali kot nepozaben spomin slavlja ogromni dolgorvi.

Seveda je to razkačilo vse prostožidarje, ki so hoteli vse mogoče elemente skupaj zbraniti — da bi žalili sv. Očeta. Zato so pa sedaj tem bolj delali na to, da se septembersko slavlje posreči in da smešijo kat. Cerkev in njenega poglavarja.

Na tisoče prostožidarjev — anarhistov — socijalistov in liberalnih svobodomiselcev je šlo pred Vatikan žalit sv. Očeta in sploh vse katoličane, saj ta demonstracija ni naprjena samo proti papežu, ampak sploh proti katoliški Cerkvi in vsem njenim udom, vsem katoličanom. Imeli so 800 satanskih zastav in tako so šli ob zvoku godbe in ob pokanju topov pred sv. Očeta in so tako kruto žalili ne samo papeža, ampak vse katoličanstvo sploh. Ker se je bilo batiti skrajne surovosti, je sv. Oče pomnožil svojo telesno stražo od 100 na 400 mož.

Gori omenjeni list izraža svoje začudenje, da so katoličani napram tem skrajno žaljivim nastopom skoro popolnoma indiferenti in si pustijo dopasti — da framazoni na tako infamen način sramote sv. Očeta. Res čudno — da ni najti nikjer odločnega odpora — še v krščanskih listih se vse to kratko navaja kakor druge dnevne novice. Vso katoličanstvo bi moralo vstati pokoncu vpričo takih dogodkov — in bi moralo z ogorčenjem zavrniti predrzne žalitve, ysi katoličani bi morali kot en mož nastopiti in braniti čast svojega prepričanja, braniti svojega poglavarja in, glej čudo, niti katoliški listi se ne zganejo. Res žalostno!

Imenovanja v finančni službi. — Predsedništvo c. kr. finančnega ravnateljstva je imenovalo: Valentin Zarla in Adolf Kavčiča za oficijala pri solnih uradih v X. plačilnem razredu; podčastnika Ivan Blažiča za asistenta pri solnem uradu v XI. plačilnem razredu in podčastnike Emil Farožiča, Josip Mihevc ter Martin Miheka za finančne kanceliste v XI. plačilnem razredu.

Novo vino se bode smelo prodajati v goriškem političnem okraju še le s 1. novembrom t. l.

Razglas. — Pri osmem srečkanju obveznic deželnega posojila iz leta 1902 od

1.000.000 kron, katero se je vršilo včeraj v deželnih hišah se srečale: Obveznica št. 311 v znesku 2000 kron, obveznica št. 321 v znesku 2000 kron, obveznica št. 218 v znesku 1000 kron, obveznica št. 181 v znesku 200 kron, obveznica št. 208 v znesku 200 kron, obveznica št. 114 v znesku 200 kron.

Te obveznice izplača deželna blagajna od 1. januvarja 1912 naprej v polni imenski vrednosti proti pridržku dotičnih obveznic in do 1. januvarja 1912 še ne zapadlih odrezkov.

Sneg je zapadel v nedeljo na Nanosu, Otlici, Čavnu in drugih vrhovih.

Razstava živine v Beneški Sloveniji. — V pondeljek se je obdržala v Čedadu razstava živine beneških Slovencev. Udeležile so se razstave skoro vse občine Beneške Slovenije. Obdarovanih je bilo več posestnikov. To je bila prva razstava te vrste za beneške Slovence. Po razstavi je bil banket, pri katerem so vladni zastopniki napivali povzdigu Beneške Slovenije (incremento della Slavia italiana). Navzoč je bil in govoril je pri banketu tudi slovenski pisatelj mons. Trinko.

Junaški duhovnik. — „Zeit“ sporoča iz Pariza dne 28. IX. o veliki nesreči, ki se je dogodila tam nekemu mestnemu automobilu. Na nekem mostu sta se srečala dva taka voza in eden je padel v vodo. Med ponesrečenci je bil tudi neki mlad francoski duhovnik, ki se je srečno skopal skozi okno na prostoto, t. j. v sredo vode, a ni zlezel potem na breg, ampak pomagal skrajno junaško pri rešitvi drugih ponesrečencev in rešil je dva otroka in šest drugih oseb, na kar je padel ves utrujen na tla. Ljudstvo mu je priredilo velikanske ovacije. Vseh oseb je utonilo jednast, ranjenih je devet.

Nemški „Schulverein“ bo imel te dni svoj 31. občni zbor. Nemški „Schulverein“ ima 2200 podružnic s 190.000 člani. V preteklem poslovнем letu so dohodki prvkrat dosegli milijon kron. Dohodkov je imel „Schulverein“ 1,108.929 K, ne vštevši Roseggerjevega skладa, v katerem se zbira že tretji milijon kron iz dohodkov ustanovnikov, ki znašajo 11.398 K. Preostanka je v blagajni 111.797 K 95 v. — Na Kranjskem se je za Roseggerjev sklad zbral 74.000 K, na Primorskem 84.000 K, na Koškem 100.800 K, na Štajerskem 216.412 K.

Vojško aviatično postajo zgradi mornarska sekcijska vojnega ministerstva v Pulju. Za voditelja je imenovan pomorski častnik Klobučar, ki bo napravil s dvokrovnikom lastne konstrukcije letalne poizkusne. Ta aeroplan bo lahko odletel in pristajal tudi na morju.

Najboljše zdravilo proti bogokletnemu in grdemnemu govorjenju. — 15. februarja leta 1908 so poročali angleški listi o slediči razsodbi: Gospod Boulte je stal zadnjo soboto pred londonskim centralnim sodnim dvorom zaradi bogokletnega govorjenja. Obtoženec je priznal tudi svojo krvido in je pismeno obljudbil, da ne bo nikdar več na javnih shodih niti krščanstva niti sv. pisma napadal, še manj pa žalil verska čutstva. Sodnik ga je obsodil v denarno kazeno 50 funtov (nad 1000 K), a obenem dostavil, da bo odsedaj naprej vsak tak prestopek strožje kaznovan. Iste nazore o nedostojnosti grdega govorjenja ima tudi uprava južno-avstralskih železnic, ki je nabila po železničnih vozovih tablice s sledičimi besedami: Kdor vpriča pasažirjev bogokletno ali nesramno govor, zapade kazni 5 funtov (100 K). Kako zelo bi bile take tablice tudi pri nas potrebne, posebno v železničnih vagonih in gostilničnih sobah! Sedaj imamo nabita samo svarila proti pljuvanju, kakor bi bogokletno in nesramno klafanje ne naredilo več kvare in škode kot pa

pljunek. Kaj ko bi železniška uprava enkrat se tudi tega lotila!

Atentat zoper dunajsko-tržaški brzovlak. — Zoper brzovlak južne železnice iz Dunaja se je v pond. pri Barčkovljah poizkusil atentat. Neznanci so namreč zavalili na progo veliko skalo. Posrečilo se je v zadnjem trenotku vlak rešiti pred katastrofo.

Svetovni aviatični rekord avstrijskega častnika. — Nadporočnik Bier je dosegel nov visočinski rekord s pasažirjem. 28. septembra se je vspel v Dunajskem Novem Mestu z dvema pasažirjema na Etrichovem enokrovniku do visočine 1503 m.

Demonstracije v Italiji. — Po celi Italiji so patriotične demonstracije, pri katerih se vsklikajo „Evviva Tripoli italiana“, „Evviva l'esercito“ i. t. d. Tudi v bližnjem Vidmu niso hoteli zaostati in so priredili v nedeljo obhod po mestu. Vpili so „Evviva Tripoli italiana“, a kmalu so zamenili ta klic z drugim, lepišim: „Evviva Trieste e Trento italiane“, kajti „ben altri nemici ha la Patria“, je rekel neki govornik množič...

Slovenski dijaški dom v Celovcu. — Slovenski dobrotniki so pripomogli k temu, da se je letos otvoril v Celovcu v Ahacijevi ulici „Slovenski dijaški dom“, kjer je sprejetih 17 dijakov iz različnih celovških srednjih šol. Zavod vodi bivši rektor avstrijskega hospica v Jeruzalemu, bogoslovni profesor prelat dr. Martin Ehrlich.

Nesreša. — Iz Črnega vrha nad Idrijo: Voz s hodi naložen je povozil posestnika A. Rupnika p. d. Košandra iz Idrijskega loga na cesti blizu Budanj. Mimo prišedši P. Bonaventura iz Križa mu je podelil sveto odvezo, nakar je mož izdihnil.

Vozni red je priložen današnji št.

Listnica uprave: — G. Anton Kenda, Germainastr. 40, Neumühl, Nemčija: Denar prejeli v znesku 5 K: Plačano do 15. aprila 1910. Hvala! Gosp. Pavšič Andrej Avče 7: „Prim. List“ ste plačali zadnjič dne 21. 1. 1911, ker ni še bilo plačano za 1. 1910 smo zaračunali za isto leto. Ostaja, Vam plačati še za tekoče leto 1911. Lazar Leopold mladenič Banjšice imate plačati za t. l. 1 K 50 vin.

Mestne novice.

Cesarjev god. — Povodom cesarjevega godu je obšla svirajoča vojaška godba glavne ulice mesta.

Včeraj pa je bila ob 9. uri vojaška maša v cerkvi sv. Ignacija, Te maše so se udeležile vse vojaške osebe garnizije.

Ob 10. pa je bila v stolnici slavnostna sv. maša, katere so se udeležili zastopniki vseh oblastnih.

Preč. g. dr. Ličen se je zdravstveno stanje obrnilo vidno na bolje, kar z veseljem poročamo. Iz previdnosti pa bo moral za par mesecev svoja opravila pustiti in počivati. Mesto njega bo predaval N. Z. v centralni bogoslovni g. prefekt Al. Novak.

Srebrno poroko je praznoval včeraj v Gorici svečar g. Jernej Kopač.

Prodaja novega vina. — Goriški magistrat naznana, da je prepovedana prodaja novega vina v mestu do 20. oktobra t. l.

Črešnja cvete. — Nekaj čudnega je pač to, da črešnja cvete v oktobru. Menda so taki slučaji sila redki. V nedeljo je namreč prinesel v naše uredništvo g. Ivan Gravar, posestnik v Št. Ferjanu, mal vršiček črešnjevoga drevesa. Cvetje je polnoma normalno razevelo. Pač čudna prikazan.

Pričetek predavanj v goriški centralni bogoslovni bo v soboto. V petek bo sv. Maša s pesmijo: Veni Creator ob 8. uri.

Iz goriške okolice. — g. Iz Brd.

Prejeli smo in objavljamo: Sl. uredništvo! Prosim, da objavite

v listu, da nisem z dopisom iz Brd v št. 37 „Prim. L.“ (glede lova in zamud nedeljskih sv. maš od strani lovcev) v nikaki zvezi, toliko manj, da sem iste pisal.

Andrej Uršič, župnik.

Uredništvo „Prim. List“ potrjuje, da ni preč. g. župnik Uršič v nikaki zvezi z goreomenjenim dopisom ter da ga on ni pisal.

Znamenje pa je, da nekateri vendar radi berejo „Prim. List“. — Naj bi si pa tudi vzeli k srcu nauke, ki jih podaja bralcem. Stvarnih reči naj iščejo, ne pa stikati za dopisnikom z namenom, ki ni lep. Ured.

Tatovi v Kronbergu. — V soboto ponoči so neznani zlikovci vdrli v vikarijsko pisarno v Kronbergu. Vkradli so 2 hran, knj. „Solkanske hranilnice in posojilnice“ glaseči se na ime Cerkev M. B. v Kronbergu, dalje so odnesli K 300 — denara v gotovini, ter samokres in žepno uro preč. g. Vinkota Vodopivec, tamošnjega vikarja. Orožniki zasledujejo storilce, in upati je, da jim pridejo kmalu na sled, kajti nekateri ljudje so onega dne videli neke sumljive osebe v bližini vikarijata, in so te sumljivce orožnikom še precej natanko opisali.

g. Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica na Trnovem bo imela prih. nedeljo dne 8. oktobra po popoldanski b. službi v navadnih prostorih svoj občni zbor z navadnim dnevnim redom.

Iz Št. Ferjana. (Vinska letina v Brdih.) — V listih smo čitali, da se bo letos v Brdih pridelalo še precej vina. Res smo v začetku, in sicer v avgustu pričakovali, da bo vinska letina v Brdih jako dobra in obilna. A smo se že precej uračunali. To smo sedaj spoznali, ko spravljamo grozdje domov in je mastimo. Najmanj 20 odst. ga je manj kakor se je pričakovalo. Malo mošta namreč daje grozdje. Grozdje je sicer izvrstno, mošť še boljši in tak, da ni bil uže od 1. 1887 boljši. A malo ga je, kako malo. Vinogradniki smo se poštano ušeli. Sicer pa smo tudi s tem zadovoljni, ker drugače ne more biti, posebno pa, ker je kapljica izvrstna. Vinogradnikom svetujemo, naj ne silijo vina prekupcem. Če le morejo opraviti vsaj za par mesecev hišna opravila, brez da bi vino sillili, naj to store. Se ne bodo kesali. Dobro brisko vino bo imelo letos dobro ceno. Pozor torej, vinorejci!

Iz ajdovskega okraja.

a Iz Gabrij. — Kdo bi si bij mislil, da se more kaj tako strašnega pripetiti? V Gabrijah, pa „orlovska“ telovadba! In vendar je bila. Res, da nam je slabo vreme pokazilo večjo udeležbo, pa kar nas je bilo, bili smo fantje, ki se ne boje tudi dežja ne. Že zjutraj ob 11. uri došel je predsednik „Orlov“, za njim pa vojaška godba iz Gorice, ki je pri sprejemu „Orlov“ prekrasno zaigrala Vinkotovo „Orlovska“ himno. Nad sto „Orlov“ prihitele je v Gabrije, mnogi so se pa že na potu vrnili, češ, telovadbe ne bo radi slabega vremena.

Ob 1. in pol korakali smo mej zvoki godbe in rogov v cerkev, kjer je imel br. predsednik blagoslov. Potem vršila se je poskušnja. Točno ob 3¹/₄ pričel se je rafalni pohod na krasno ozaljšani veselični prostor. Čast domaćim „Orlom“, ki so tako neutrudljivo delali za olepšanje.

Začelo je še bolj deževati, tako da so telovadci stali kar v blatu in izvajali proste vaje tako točno, da smo se kar čudili. Kar osupnila nas je pa moreška. Ta pogled na četrt 24 telovadcev, ki se po taktu godbe borijo s sabljami. To krasno kretanje. Zares pravi bojni ples jugoslovenski! Vaje na orodju pa so morale izostati vsled vedno večjega naliva.

Po telovadbi bilo je šaljivo srečanje, ki je zbudilo mnogo smeha in dobre volje.

Nastopila sta dva govornika. Njune zares navdušene govore je ljudstvo poslušalo z velikim zanimanjem, in ko sta končala, ni bilo ploskanja ne konca ne kraja. Hvala Vama, govorila sta nam iz srca!

Posebej pa moramo še pohvaliti c. k. vojaško godbo, ne le zato, ker je igrala

tako zares umetno, ampak tudi, ker je igrala izključno le slovenske komade. To je godba, ki je res vredna priporočila. Slava ji!

Tako je minol dan, ki ostane začrtan z zlatimi črkami v zgodovini gibrski. Liberalci so pihali, sikali, čukali, ali zastonj; „orlovska“ veselica se je vršila v Gabrijah in še bo, še!!

Poparjeni liberalci. Za isti dan, nam na kljubovanje zmislili so si liberalci pod vodstvom županovim, da morajo tudi oni kaj narediti in res veliki lepaki so teden prej po vsem Vipanskem in Krasu oznanjevali, da bo 24. v Gabrijah „ples“. Sveda saj drugega ne znajo!!

Pa glej smolo! C. k. okr. glavarstvo je ples za isti dan prepovedalo. Čast takim gospodom, ki umejo, kaj je prava omika! Cele dva dni so farbali liberalci mladino, da bo ples in da bo. Vse že pripravljeno, oder ozaljšan, dekleta v „petelcah“, fantje s „pušelci“.

Pride g. stražmojster, ki je imel ukaz vdržavati mir, brž si zmislijo: ta nam je prinesel dovoljenje. Pa prevara! Čas je potekal, liberalne godbe iz Prvačine od nikoder, plesa ne! Kakor oprane mačke stali so liberalni kampijoni ob odru in kleli f..... in „Orle“.

Surovost liberalne družali in večer. Ko so se pri belem dnevu poslovili „Orli“ in odšli dostojo na svoje domove, začelo se je po Gabrijah pravo živinsko tuljenje. Nihče ni bil več varen pred to pijano druhaljo.

Zaganjali so se celo v vojake in jim pesti kazali. V domačega g. kurata hotela je neka baraba zagnati kamen. Tulili so nanj, zmerjali ga z najostudnejšimi psovkami in mu grozili.

Pokveke! Sram vas budi, kaporjni take družali, take podivjanosti!

Ko so videla liberalna dekleta, da s plesom ne bo nič, mahnile so jo na „špas“ dol proti Branici. Mej potjo srečajo vračajoče se „Orle“ in jim začnejo fige kazati in čukati.

Pa ne dosti! Pridejo branška dekleta po cesti. Tako jih nahrulita voditeljici liberalnih gibrskih deklet: „Ve ste plesale v blatu, me bomo pa v nedeljo na suhem“, tako se so ustile. Prav jo jim je zabrusila ena, rekoč: „Če bi bilo tudi do kolena toče na berjarju, bile bi plesale, pa smelete niste, smelete!“ Da lahko so liberalni očetje ponosni na te gospice. Pa smola, tudi minulo nedelo jim je vreme skazilo plesno veselico!

Iz Brji. — Smrt v vinski kleti. V vasi Miheli je šla žena Janeza Kodriča (po domače Štefkova) v soboto zvečer gledat v klet, najbrže kako se grozdje nabira. A revica je našla v kleti smrt. Ko je njen soprog pripeljal grozdje iz vinograda, našel jo je pri kadi na zemlji mrtvo ležati. Zadušila jo je ogljenkova kislina, ki izpuheta iz kadi, ko vino vreje. Pokojnica je bila obče prijavljena pri celi vasi. Zupušča soproga in štiri nedorasle otroke. N. p. v m.!

Iz kanalskega okraja.

Iz Zamedveje. Dne 29. septembra je umrl v Zamedveji občnani in prijavljeni posestnik Blaž Gabrijelčič v 87. letu svoje dobe. Dolgo vrsto let je bil cerkveni ključar, občinski svetovalec in cenilec. Veliko dobrega je storil cerkvi in občini. Mnogim je pomagal v bolezni ter jim dajal dobre svete. Lep pogreb, ki se je vršil v soboto dne 30. sept. je pričkal, da je užival pokojnik zaupanje. Omeniti je, da je bil pokojnik

prvi mrtvec na novem pokopališču, ki se je slovesno blagoslovilo dne 13. avgusta. Svetila mu večna luč.

Iz kobariškega okraja.

Iz Izpod Krna. — Pred nekaj leti so smaški liberalci ustanovili kmečko bralno društvo „Krn“. To društvo se je ustanovilo vsled hujšanja nekaterih Kobaridcev proti katoliškemu društvu. A to se je maščevalo in te dni je to društvo izdahnilo. Toda zdaj se, da liberalni listi ne vedo o tem in pridno pošiljajo svoje proizvode društvu „Krn“. Ker pa v Smastih društvo ne obstoji več, zadejo nekateri taki časopisi v našo vas, ker so vzeli ime naše vasi za krstit društvo. Tem potom opozarjam slavna uredništva liberalnih časopisov, da naj svoje liste prav naslavljajo, inače jim bomo mi povedali, kako naj to storijo. Krnčani.

Iz bovškega okraja.

Iz Loga pod Mangartom: Kakor je bilo svoj čas sporočeno, zadela nas je letos velika nesreča, pogorelo je namreč 8 posestnikom vse, kar so imeli. Da bi vsaj deloma v okom prišli bedi, ki jim je neizogibno pretila, obrnili smo se na razne strani s prošnjami do blagih src, naj priskočijo po možnosti ponesrečencem na pomoč. — Tudi si. c. k. glavarstvo v Tolminu nam je šlo pri tej akciji blagokotno na roko, naj mu bo tem potem izrečena najiskrena zahvala. — Enako g. Ernestu Klavžar. Naš klic na pomoč ni bil zaman. V obilnem številu so se odzvali dobrotniki, ki so se usmilili na gih sirot. Bog naj Vam to stotero povrni!

Razum že omenjene vladne podpore v znesku 5000 K, in 1500 K podpore deželnega odbora, došli so županstvu sledeči darovi: P. T. Ad. Anderwald v Rablju od rudokopov 89·64 K; Bovško strelno društvo čisti dobiček 27 K; Franc Leban, vladni svetnik 10 K; Tvrda C. Ressberg po A. A. Mlekužu 30 K; dr. R. Gruntar 5 K; Tvrda A. Krisper, Ljubljana po A. Mlekužu 25 K; Fran Andryšek 30 K; županstvo Soča 10 K; Stanovišče 16·74 K; Sedlo 22·86 K; Homec 7·30 K; okrajna posojilnica v Bovcu 100 K; Bugarin 20 K; županstvo Drežnica 20 K; Fr. Pašma 6 K; županstvo Žaga 39·22 K; kuracijskemu uradu pa so bili doposlaní sledeči prispevki: P. T. Centralna posojilnica v Gorici 300 K; Monte di Pietà 150 K; Štefan Kodermac 100 K; — Simon Gregorčič večer v Bovcu, kojega je aranžiral gosp. Ernest Klavžar je donesel 234·08 K in sicer vstopnine 188·40 K. Doposlani pa so na to veselico svoj prispevki: gg. Josip Kenda 2 K; Ant. Asoli 2·30 K; Baron And. Winkler 5 K; A. Boltar 1 K; poslanec Fon 20 K; dr. Gruntar 20 K; dež. nadinž. Glessich 4 K; Dora mark. Obizzi 2 K; Zora Klavžarjeva 2 K. — Nadalje gg. Jernej Pušnar iz Admonta 10 K; Simon Gregorčič 20 K; Otilij Medvež 10 K; I. Kopač Gorica 20 K; Marinč 4 K, ter sledeče duhovnije: Podbrdo 19·50, Cerkno 15 K, Starešino 3·56 K, Kamno 10 K, Novaki 7 K.

Iz komenskega okraja.

Iz Dr. Un. M. Stanko Fulnecky, rodom Čeh, nastopil je službo občinskega zdravnika v Komnu dne 30. septembra t. l. Začasno stanuje in zdravi v Komnu hšt. 29, v prostorih posestnika g. Josipa Kovačiča po domače pri „obrihtarju“.

Iz Veliki Dol. — Ustanovna orlovska slavnost v nedeljo se je vkljub deželu lepo izvršila, razven, da je mnogo ljudstva bilo zadržano na obiskati. Zadržalo pa ni vreme „Orlov“, katerih je došlo blizu 80 v kroju. Komaj je nehal dež, pretrgali smo veselico in pokazali so nam kaj znajo, pa tudi kako so utrjeni. Bil je pošten mraz — sneg je zapadel tisto noč — a oni so v telovadni obleki veselega, jasnega obraza proizvajali jako natančno proste vaje in rajalni pohod med udarjanjem tamburašev in še druge vaje bi nam bili radi pokazali, a nismo bili pripravili orodja za to.

Še bolj so nam ugajali po svojem lepem vedenju, ki priča izobrazbo in strogo disciplino. Pomilovali smo jih, ko so se brez obrambe v dežju in vetru domov vračali, a oni se niso nič pritožili.

Par naših liberalcev se je pa z svojim izvajajočim vedenjem samo sebe obsodilo. Misli so napraviti kak preprič, pa Orli so prepametni.

Vsi bratje, ki ste nas obiskali, iz Temnice, Škrbine, Šmarja, Gabrij, Branice, Dornberga in drugi, sprejmite našo prisrčno zahvalo, Bog daj, da bi se drugič videli tu kaj ob lepem vremenu! Na zdar!

Iz Škrbina. — Kdo se ne spominja, koliko denara in truda so žrtvovali pokojni Ježef Fakin in še živi Janez Čotar ter Martin Jazbec za novo pot od Brščevca da skladovne ceste. Poprej so 3 pari volov kmaj peljali 5 „orn“ grozdja, sedaj pa jih lahko spelje en par 10. Toda mladi gospodarji to pot hudo zanemarjajo. Imajo delež, da zadostujeta dva voza gramoza, a vše šest let ni večina njih nič napeljala. Gnoja speljejo 10–20 vozov, grozdja pa sedaj cel teden voz za vozom, a za gramoza napeljat pravijo, da nimajo časa.

Iz Komen. — Občinska pisarna je bila več let v kaplaniji. Ker je prišel k nam še drugi kaplan, preložili so jo v tesno sobico v staro šolo. Seje se vršijo pri podžupanu Pajerju. Liberalcem je težko hodit k sejam v klerikalno hišo.

Iz Komen. — Dne 30. m. m. je prišel k nam nov občinski zdravnik dr. Fulnecki. Ordinacije bo računal po 1 K, obiske na bolnikovem domu pa po 2 K za celo županstvo. Dr. Fulnecki je prišel v Komen po glavni cesti, dr. Reja pa po stranski poti — po liberalni dolini.

Iz Šveto. — Ta tened vse po vasi šumi. Trgatve ze vrši. Refošk se plačuje po 40 vin. kilo. Ljudje gledajo milo, ker je velik kup grozdja en kvintal.

Iz Gabrovica. — Zidarji, ki delajo v Trstu niso nič zadovoljni z dnino petih kron. Pravijo, da jim vse draginja požre. Poglejmo pa, kako „žrnado“ ima kmet. Celotno leto žrtvuje polno denara in truda. Pride slaba letina, pa mu vse požre. Kdo bi se imel pritoževati?

Iz Gorjansko. — Trda bo letos za kmeta. Manj premožni se tolažijo s tem, da bodo delali v Nabrežini v kamnolomih. Posmanjkanje krompirja in fižola bo trlo dñinarja. Povsod kaže slabo. Le krčmarji niso še obupali. Novo belo vino točijo po 88 v., grozdje pa plačujejo po 24 vin. kg. Kilo refoska plačujejo po 36 vin. teran pa prodajajo po K 1·20 l. Ni čuda, da je nekaterim gorjé!

Iz Preserje. — Mnogokrat so pozivali listi ljudi na varnost. Posebno pa kmeta, naj si pri dobri letini kaj prihrani za slabo, ker je tudi večkrat na vrsti. Za te opomine se niso nekateri nič zmenili in letos jim dela slaba letina hude preglavice. Skušnja uči, da

marsikateri kmet začne šele tedaj dobro gospodarit, ko mu vse posojilnice odpovedo kredita. Potem še le začne hirat požrešnost in prevzetnost. O, takrat premišluje žalostnega duha preteklo nereditno življenje. Ž

Iz Baši nad Dornbergom. — Marsikateri čitatelj „Pr. L.“ bo mislil, kje je ta vas. Sicer ni velika, ali vendar gre skozi njo skladovna cesta na Kras. O trgovci je bilo pri nas po navadi tako živahno in veselo, ali letos so ljudje bolj klaveri, ker je manj voz grozdja, kot so v spomladi računali. Po trgovci smo po navadi po gori konstanj brali. Ž ujim smo se po zimi kratkočasili. Tega dela smo pa letos prosti, ker so bili konstanj že avgusta goli. Ajde in repe ni, letos se v naši vasi slabu godi.

Iz sežanskega okraja.

Iz S Krasa. — Važen pridelek za kraškega kmetovalca je ajda. Lahko se jo proda za plačat davke. A letos nam je na splošno odpovedala svojo pomoč. Le za semo jo bo še. Repe pa še za semo ne bo. Mladi rod jo malo ceni. A letos bi jo le radi jedel, da bi je le bilo. Izventega pa bi se lahko preživili prašiči, ker drugega ni bilo za jih krmiti. — Ta tened se po Krasu na splošno trže. Malo bo, ali kar bo, bo izborno.

Droblinice.

Iz Padavica. — Sredstev proti tej bolezni priporočajo celo množico. Gotovo je pa, da noben slučaj epilepsije ni popolnoma enak drugemu, nego je velik razloček po lastnostih posamezne bolezni in bolnega človeka. Iz tega izhaja, da samo individualno zdravljenje more zagotoviti uspeh. Tej zahtevi pa popolnoma odgovarja že tisočkrat preizkušeni in tudi od strokovnega časopisa vposlovani zdravilni način, ki ga opravlja znameniti budapeštanski specialist dr. Aleksander B. Szabo. Tako doseženi zdravilni uspehi so tem dragoceniji, ker streme za radikalnim ozdravljenjem epilepsije. Pomoči potrebnim radovoljnoma daje pojasnila ordinacijski zavod v Budapešti, V., Grosses Kronengasse 19.

Iz Vitez Kanera umirovilen. Sekcijski načelnik v ministerstvu za uk in bogoslužje, tajni svetnik Josip vitez Kaner je bil na lastno prošnjo umirovilen. Njegovim naslednikom je bil imenovan ministerialni svetnik v tem ministerstvu, dr. Kellen.

Iz Ura pokojnega kralja Aleksandra. — Kakor javljajo „Večernje Novosti“, je bila te dni v Belgradu prodana ura pokojnega srbskega kralja Aleksandra. Ura je malo manjša, kakor petkronski tolar in je okrašena z dragocenimi brillanti. Kralju Aleksandru je uro podaril že umrli perzijski šah Nazreddin.

Iz Sarajevske gospe. — So si nedavno osnovale svoje društvo pod naslovom „Zadruga domačica“ v svrhu, da skrbe za izobrazbo služkinj v domačih delih. Zadruga je ustanovila šolo za služkinje ter nastavi kot stalne moči z dobro plačo upraviteljico, kuharico in perico, katera mesta ravnokar razpisuje.

Hiša z velikim vrtom

je za nizko ceno na prodaj v ulici Stražig št. 15.

Kdor si hoče nabaviti lepo, dobro jesensko obleko po ceni, naj se obrne na tvrdko

TEOD. HRIBAR v Gorici.

Vzorci se pošiljajo na zahtevo franko na dom.

Vlisi in spomini s podmelškega slavlja,

dne 24. septembra 1911.

Ta ki to piše, je eden tistih, ki ga veseli, če ga kak mokraški baraba na javni cesti nahruli s „čukom“. — Zato me pa ni bilo preteklo nedeljo prav nič strah, še manj pa sram, iti v Podmelec k redkemu slavlju blagoslovitve nove društvene zastave. Pod postajo v Klavžah so me že sprejeli sumljivi elementi izkrokanih in izpitih obrazov s posmehovanjem, čukanjem in žvižganjem. Jaz sem se pa smejal pod kožo ter si mislil „Ti agitirajo za nas. — Kvišku in naprej! — Pusti propalice v nižini, — v portugalskem blatu in — pomiluj jih!“ —

Sel sem naprej, pripravljen na enak — ako ne še hujši — vsprejem tudi v Podmelcu; — a kakšno prijetno iznenadenje! — Nobene žal besede, nobenega strupenega pogleda. Znano mi je namreč, da so tudi tukaj nasprotniki, a — kakor kaže — drugačnega kalibra, vsaj taktni in dostojni.

Cerkev je bila popoldne natlačeno polna in vse je z napeto pozornostjo poslušalo slavnostni govor majhnega moža, a velikega govornika, patra Bonaventure Savec iz Sv. Križa. — Kakšen vzvišen moment potem, ko se je dvignila novoblagoslovljena zastava! Zmanjšano je zrla dol na množico prekrasna slika sv. Mihaela, okrog katere se je v zlatih črkah svetel napis: „Za križ in svobodo!“ Dragocen trobojni trak ob strani pa je naznanjal ljudstvu geslo katoliških društev: „Vse za vero in za domovino!“

Kot častna straža je stalo ob zastavi zastopstvo orlovskega odsekova, v kojem so bili odlični izobraženci. Tukaj zastave sta pa stala boter in botrica. Kdo pa sta ta dva? — Gotovo dva bogataša, ki bodeta darovala društvu vsak svoj stotak. Poizvedoval sem o tem pozneje pri domačinu, in — čuje! — kaj so mi povedali?! Botrica je Mihela Seljak, soproga moža, ki s pridnim delom — slikanjem — preživlja svojo družino in sebe. — Boter pa je preprost kmečki fant s Kneževim, ki se ne da omajati v svojem prepričanju, tudi če bi čukali za njim vsi sodrgaši od Urala do Triglava, Krkonošev do Balkana. — In zastavonoša? — Zopet mi odgovore: kmečki fant iz poštene skozi in skozi krščanske družine. — „Živio!“ sem zaklical ter poskočil od navdušenja tri pedi visoko. „Tako je prav! — Mi smo demokratje, — mi smo prijatelji ljudstva — zatiranega in preziranega, a vernega in dobrega. — Slava preprostim, slava skromnim, slava zlatim značajem podslamnatimi krovimi, ker ob preprostosti in

skromnosti ter ob slamnatih krovih se bodo razbili besni valovi moderne napuhal!“

Toda vrnimo se k slavnosti v cerkvi. — Kako ginaljiv je bil trenotek, ko se je pri blagoslovu z Najsvetejšim uklonila ponosna zastava pred Kraljem vseh vekov! — Da, res, dvakrat blagoslovljena: prvkrat posredno po rokah duhovnikov, drugikrat pa neposredno od Jezusa v sv. hostiji samega. O najbi ta dvojni blagoslov podvijil pogum in vstrajnost v srcah sedanjih in prihodnjih članov in članic društva!

Ko sem gledal pobešeno zastavo zdelo se mi je, da kliče sv. Mihael množiči: „Kdo je kakor Bog! — Pridite, molimo!“ — In trobojni slovenski trak na zastavi nas je pa vse vspodbujal z besedami psalma, ki se je pel pred blagoslovitvijo: „Hvalite Boga vsi kralji in narodi na zemlji: knezi in vsi sodniki zemlje. Mladenci in deklice stari in mladi, slavite ime Gospodovo!“ — O trenotek, poln lepote in blaženosti! — Spomin na te mi bo trajen, neizbrisljiv...

O, kako globoka, nedopovedljiva žalost leže človeku na srce, ko vidi po drugi strani toliko mladine izkvarjene, zapeljane, izgubljene... blodeče po deželi brez cest, pod nebom brez zvezd. — Boga, v katerega ne veruje več, preklinja v vseh jezikih; — Mater Božja imenuje z imenom, ki bi se ga med kristijani ne smelo slišati; — pokorščine ne pozna ne do Boga, ne do predstojnikov, ne do vladarjev; — vživanje, vživanje, — to je njen program, njen geslo, njen cilj in konec ter njen poguba. Uboga mladina...

Kako vse drugače v našem društvem življenju! Vse nam v naših društvenih kličih: „Sursum corda! — Kvišku srca!“ — Naše zastave, naša predavanja, naše petje, naše knjižnice, vse nas vodi k Bogu in Mariji, vse izzveni nazadnje v prelepo geslo: „Z Bogom in Marijo za narod!“ — Sešli smo se kot bratje in sestre od vseh vetrov, iz vseh stanov; istotako smo se razšli kot bratje in sestre, napadani sicer, zaničevani, zmerjani, izživgani, — a kljub temu vtrjeni v medsebojni ljubezni in polni veselega navdušenja...

Loterijske številke.

16. septembra.

Dunaj	13	61	47	44	51
Gradec	64	86	22	85	90

Jako redka priložnost!

Tovarna mi je po neki elementarni katastrofi poverila rešeno blago in sicer več tisoč komadov krasnih

flanelnih odej

lepih najnovejših vzorcev in modnih barv, katere imajo čisto neznačne vodne madeže. Te odeje so rabne brez ugovora za vsako boljšo hišno gospodarstvo, da se postelje in osebe pokrijejo, so tako fine, topile in močne, okoli 190 cm dolge in 135 cm široke.

Pošiljajo se po povzetju: 3 komadi krasnih, tako finih, v vseh modnih barvah in vzorcih za 9 K, 4 komade gospodarskih odej za 10 K. Vsak cenj. bralec tega lista naj naroči z zaupanjem.

Z mirno vestjo trdim, da bode vsak s pošiljatvijo zadovoljen.

Otto Bokera, c. kr. fin. straže nadpaznik v pok. Nachód (Češko) tovarn. sklad 2—8.

Rojaki! podpirajte slov. šolstvo

= v Gorici! =

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,
Magistratna ulica št. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razposilja franko. —

JOSIP BONANNI
naslednik T. Slabanja

srebrar in pozlatar v Gorici ulica Morelli 12
odlikovan z zlato svetinjo

se priporoča vsem č. cerkvenim vsakovrstna izgotovila cerkvenega orodja. Plačuje oskrbnostom za oskrbnostom za tudi na obroke. Konkurenca v cenah izključena. Cenike gratis franko na dom.

Priporoča slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,
v GORICI

Gospodska ulica št. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonialnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Lekarna
Cristoforetti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna m o č teh kapljic je ne-prekosljiva. Te kapljice uredijo redno prebavljajanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico (Varstvena znamka) popije. Okrepčelodec, storč, da izgine v kratkem času omotica in šivotna lénost (mrvtost). Te kapljice tudi storč, da človek raje jé. Cena steklenica 60 vin.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam, da imam v svojem mlinu nov stroj za pihanje ječmena in za mletje turšice. S tem se strankam in odjemalcem hitro postreže. Priprava že deluje. Priporočam se slavnemu občinstvu na deželi.

S spoštovanjem

Vincenzij Jasnič,
posestnik in obrtnik v Vipolžah
p. Kozana.

Priporočam naznanjam svojim in drugim odjemalcem, da sem preselil svojo kroščko delavnico iz Križne ulice nasproti „Solskega Doma“ v ulico sv. Antonia na dvorišče št. 7 v hišo g. J. Kopaca, svečarja v Gorici.

Priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno veleč. gg. duhovnikom svojo izvrstno delavnico za izdelovanje talarjev in drugih spadajočih oblek.

Z odličnim spoštovanjem udani

Josip Smet,
kroščki mojster v Gorici

Naznanilo preselitve.

Podpisani naznanjam sl. občinstvu, da svojo čevljarsko delavnico preselil iz Semeniške ul. št. 2 v ravno isto ulico št. 16.

Jožef Černovčić,
čevljarski molster.

Odlikovana mizarska delavnica s strojnim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva
iz lastne delavnice.

Izdejue cerkvena dela, spovednice, klopi, okvirje, klečalnice itd.

Vsakovrstna dela za stavbe.

Odlikovana pekaria
in sladčarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)

Tovrjanje naravnih vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTRIRANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$. Daje članom posojila na vknjižbo po $5\frac{1}{4}\%$, na menice po 6% , na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih

100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Zadružni urad je v lastni hiši **CORSO Glus. Verdi** št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoludne.

ODBOR.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mi-

zarsko in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Gorica

Gosposka ulica št. 14 (v lastni hiši).

Velika izběr raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal, slik, stolov in vsega, kar spada h hišni upravi. Gledc cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

ANTON BREŠČAK.

Pri nakupu

jesenskega in zimskega
blaga spominjajte se na do-
mačo tvrdko

Ivančič in Kurinčič

Gorica, Via G. Carducci št. 11

nasproti

hotela „Treh kron“.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli.
Vloge na knjižice obrestujejo po $4\frac{1}{2}\%$, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 5,000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 450.000.—

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

OBLEKE BENJAMIN

pri J. MEDVED - GORICA.

dobivajo se v veliki izbiri

••• od kron 20-30 •••